

FT24

TEKNOLOJİ KULLANIMININ YÜRÜTÜCÜ İŞLEVLER ÜZERİNE ETKİSİ

Satı Kaya, Fatih Hilmi Çetin

Amaç

Yürütücü işlevler belirli bir amaca ulaşmak için ihtiyaç duyulan becerilerin tümü olarak tanımlanabilir. Yürütücü işlevleri bir şemsiye olarak düşünürsek bu şemsiyenin altında bireyin bilişsel ve duygusal süreçlerini kontrol etmesini sağlayan 9 farklı alan/beceri bulunmaktadır. Bunlar, aktif/çalışan bellek, duygu kontrolü dikkati sürdürme planlama-organizasyon, zamanı kullanma, esneklik, hedefe yönelme, tepkiyi dizginleme/ketleme, göreve/ödeve başlama şeklinde sıralanabilir.

Zeka gelişimine etki eden etyolojik faktörler, genetik, gelişimsel, edinsel faktörler ve bunların kombinasyonu şeklinde olabilmektedir. Genetik nedenler; kromozal, tek gen bozuklukları ve multifaktöriyel bozuklukları içerir. Gelişimsel nedenler; prenatal dönemde toksinlere veya enfeksiyonlara maruziyetle ilişkilidir. Kazanılmış nedenler ise; prematürite gibi perinatal travmalar ve sosyokültürel faktörlerden oluşmaktadır.

Zeka gelişimine etki eden bu faktörlere bağlı olarak denilebilir ki, çocuk zihni sadece kendi keşiflerinin ve var olan potansiyelinin sonucu değil, çevreden edindiği bilgi ve kavramsal aletlerin etkisi sonucu gelişimini sürdürür. Çocuk zihinsel gelişim sürecinde çevresini tanıma, anlama ve öğrenme çabasıdır. Bu süreçte teknoloji kullanımının çocuk zihni gelişimine olumlu ve olumsuz etkilerinin var olduğu aşikardır.

Bu çalışmada bilişsel gelişime etki eden sosyo kültürel ve değiştirilebilir faktörlerin 6-12 yaş grubundaki çocuklarda zihinsel gelişime etkisinin saptanması amaçlanmıştır.

Metod

Bu çalışmada veriler, Konya şehir merkezinde yaşayan, ilkökul eğitimi alan, 6-12 yaş aralığında bulunan 71 çocuğa, çocuklardaki zeka gelişim düzeyini ve internet bağımlılığı derecesini saptamak için uygulanmış üç farklı ölçekten (Çoklu Zeka Envanteri, Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği, Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği) elde edilen bilgilere göre şekillenmiştir.

Bulgular

Araştırmaya dahil edilen 71 çocuğun 33(%46)'ü erkek, 38(%54)'ü kız, %88'inin çekirdek ailede, %12'sinin geniş ailede yaşadığı ve %50,7'sinde annenin ilkökul mezunu %32,4'ünde babanın ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir.

İnternet bağımlısı olarak nitelendirilebilecek çocuklarda görsel zekanın yaşlarına göre anlamlı olarak geri olduğu tespit edilmiştir. ($p < 0,05$). Bağımlılık ve diğer zeka alt türleri (bedensel, doğa, müziksel, sosyal, sözel, mantıksal, içsel) arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Sonuç

Zihinsel gelişimi engelleyen önlenebilir nedenlerin ortaya konması ve tedavinin planlanması, hem prognoz hem de ailenin eğitimi açısından faydalıdır. Uzun vadede bireyin teknoloji kullanımının risklerini bilip ona göre davranış modeli geliştirmesi yürütücü işlevlerin gelişimi açısından önemlidir.

Kaynakça:

- 1 Ercan E., Pekcanlar Akay A.(ed)(2016),Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları,Ankara,Çocuk ve Genç Psikiyatristi Derneği
- 2 Kol S.,(Mayıs 2011),Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi,Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derneği
- 3 Rutter's Child and Adolescent Psychiatry 6. baskı,2015,Wiley-Blackwell